

Hot under leenden

Den ryske diktatorns uttalanden i Riga innehåller en rad älskvärda formuleringar, men påtagligt är att det väsentliga i talet är hotelser mot Norden. Chrustjev kräver såsom den ryska och östtyska pressen länge gjort "att Östersjön skall förvandlas till ett fredens hav". Detta innebär i praktiken att Östersjömakterna skulle avtala om förbud mot främmande maktors örlogsfartyg att operera inom Östersjön. Därmed skulle den ryska flottan, som är ojämförligt starkare än alla andra Östersjöstaters, komma att bli helt dominerande. Men vidare, och detta är det mest avgörande, måste ett sådant avtal betyda att Östersjöstaterna lovar att hindra låt oss säga engelska och amerikanska fartyg att i händelse av krig komma in i Östersjön. I själva verket skulle alltså Sverige och Danmark ingå i en allians med Ryssland och andra Östersjöstater med udden riktad mot västmakterna. Orimligheten i förslaget ligger i öppen dag; att över huvud framställa det är ett direkt hot mot de fria staterna i Östersjön.

Det andra kravet är av samma beskaffenhet. Ryssland, förklarar Chrustjev, "understöder idén om att det på den skandinaviska halvön och i Östersjöområdet skall skapas en från raket- och atomvapen fri zon". De skandinaviska staterna skulle alltså hindras att anskaffa sådana vapen som Ryssland och därmed också dess satelliter redan äger i överväldigande omfattning. En till tänderna beväpnad stat begär under freds-försäkringar att dess svaga grannar skall inskränka sina rustningar i så hög grad att de praktiskt taget blir försvarslösa. Vad Norge och Danmark beträffar innebär kravet också att dessa länder skall utgå ur Atlantpaktens. Chrustjev påstår helt framt att de båda staterna "hamnat i Atlantblocket på grund av ett missförstånd" och att "nu känner vissa styrande kretsar i dessa länder släkt-skapen med Nato som en börda". Dessa fordringar har samma karaktär av maskerade hotelser som talet om Östersjön som ett fredens hav.

Med all sannolikhet avser Chrustjev att ta upp de nämnda kraven vid sin rundresa i Skandinavien. Man kan rent av ifrågasätta att den ryska diktatorn missförstått inbjudningarna till de tre skandinaviska länderna så "komplett" att han betraktat dem som inviter till förhandlingar i de berörda punkterna eller i varje fall antat att ledande kretsar inom de skandinaviska staterna är benägna att gå med på hans förslag. Vi får hoppas att de nordiska regeringarna av sitt värdskap inte hindras att göra det begripligt för Chrustjev att de inte godtar en dylik inblandning i skandinavisk politik och att de camouflerade hotelserna inte gör något intryck.

Chrustjevs tal hölls i Riga, i en av de baltiska stater som Ryssland under världskriget lade under sitt valde. Man erinras om att den ryska statsledningen före det andra världskriget och i början av detta krig gång efter annan vände sig till de baltiska staterna med

ungefär samma resonemang som nu brukas mot Skandinavien; Ryssland krävde av dessa stater ovillkorlig neutralitet, tolkade varje upprustning som en ansats till aggression och förklarade, precis som Chrustjev gör nu, att "det vore absurt att tro att Sovjetunionen hyser några starkt aggressiva avsikter gentemot dessa länder". Det var med dessa metoder som okkupationen och undertryckningen förbereddes.

Men Chrustjevs uttalanden om den ryska politiken mot Finland är lika så ägnade att ställa hans deklamationer om Skandinavien i bjärt belysning. Ryssland gör anspråk på att ha ett bestämmande inflytande på Finlands regeringsbildning och att inlägga veto mot utnämningen av vissa personer till ministrar, men detta betyder inte alls, säger Chrustjev, "att vi skulle inblanda oss i Finlands inre angelägenheter... utan vittnar endast om att vår omsorg om de goda grannrelationerna mellan våra länder är varaktig och uppriktig". Att Sveriges, Norges och Danmarks förhållande till Ryssland bör bli detsamma som Finlands är den tankegång som alltför tydligt framträder i Chrustjevs anförande.

För Sveriges del borde Chrustjevs tal vara en ny påminnelse om att vi behöver taktiska

medansk sekt, som efter några mer på tur än på skicklighet beroende militära framgångar växte till en massrörelse. Inom kort trodde mahdin att han var kallad till Islams ledare och till världens erövrare och hans proklamationer tävlade med Hitlers i bombasmm och maktgalenskap. Men att upproret snabbt vann stora framgångar berodde på ett utbrett missnöje, framkallat av den egyptiska regimen. Man var missnöjd över den hårda och relativt effektiva beskattningen, över likriktningen som gick ut över de skilda stammarnas vanor och föreställningar, över att styras av råmlingar, över slavhandelsn successiva avskaffande. Mahdin var, liksom alla revolutionära diktatorer, en stor samlare av missnöje

och kunde under ett kort skede ena de disparata grupper som av religiösa, sociala och ekonomiska motiv kände förbittring mot egypternas eller, som man i regel sade, turkarnas valde.

Holt visar att både mahdin och hans efterträdare på skilda punkter sökte tillgodose anhängarnas idéer och intressen. En puritansk lagstiftning av ytterlig stränghet genomfördes: tobak och vin var ovillkorligt förbjudna, kvinnor (över fem års ålder) måste vara beslöjade och straffades med prygel om de bröt mot regeln. För-sök gjordes att ordna förvaltning och lagskipning och särskilt att vid missväxt och hungersnöd hjälpa de drabbade. Mot slutet av Mahdian synes ett skede av relativt lugn ha inträtt, och de stora

atomvapen. Tyvärr finns det i vårt land grupper som drar den motsatta slutsatsen, ja, som t o m föreställer sig att ett Sverige utan varje försvar skulle vara tryggt mot rysk aggression. Om dessa föreställningar blir rådande, ökas risken för att vi en gång skall gå samma öde till mötes som de förtryckta och stympade baltiska folken.